

MKNAĆ (25) *vb impf*

inf mknąć (8). ◇ *praes 1 sg* mknę (5). ◇ [2 *sg* mkniesz.] ◇ 3 *sg* mknie (10). ◇ 1 *pl* mkni(e)my (1).
◇ [2 *pl* mkniecie.] ◇ 3 *pl* mkną (1). ◇ [1 *du* mkniewa. ◇ 2 *du* mknietą.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Biec, pędzić, szybko podążyć, śpieszyć; contendere, currere, proripere, tendere Mącz; proferri, promoveri, propagari, protolli, provehi Cn* (16) : Tendo aliquando, Yść/ yechać/ mknąć/ kwąpic fie/ ciągnąć. *Mącz* 444a, 444b.

mknąć dokąd [w tym: do czego (5), do kogo (1), „dokąd” (1), ku czemu (1)] (8): Tendimus in Latiu^m, Ciągniemy/ mkniemy pniemy wieziemy fie do włóch *Mącz* 444a, 245b, 346d, 444c; *CzahTr L*; Drugi ondzie mknie z żółtym płazczem do fábierzá *KlonWor* **6; Polak z przyrodzenia Ma wltáwiczną chćiwość do pielgrzymowania [...] Závłze mowi Wen dáley; mknie do Compoftelle *KlonWor* 52. *Cf* »mknąć [z kim] do wieże«.

Zwroty: »wielkim pędem mknąć« (1): Contendere magnis itineribus in Italiam, Wielkim pędem mknąć do włóch. *Mącz* 444c.

»mknąć [z kim] wskok« (1): Porwie [kot] go [skowronka] mocno w zęby iefzczę pijanego/ Y mknie z nim włkok ná fprawę do mieyfca pewnego *CzahTr L*.

»w tropy [za kim] mknąć« = *ścigać kogoś* (1): Persequi aliquem vestigiis alicuius, W yego tropy zá kim mknąć. *Mącz* 490a.

»mknąć [z kim] do wieże« (1): Abripere in quaestione^m vel in cruciatu^m. Mknąć skim do wieżę [!] ná męki *Mącz* 346b.

W przén (1) : Niech vprzátńáwłzy głowę Mkną [troski] w fkrzynię Fokárowę. *KochPieś* 28.

Przen: Posuwać; tu o ruchu figurą szachową [czym] (1) : Ieden po drugim [gracz] závždy w tey grze [w szachach] chodzi. A nigdy więcej mknąć iednym nie dádzá/ A gdzie co wezmá/ tam fwego póładzá. *KochSz* A3v.

a. *O ruchu wody: płynąć* (2) : torem Mknie Wiłá nowem/ zowá to Zatorem *KlonFlis* F2v.

W przén [do czego] (1) : Goftyńką rzekę Wiłá też požárłá/ A nie dżiw/ bo iey fámá mknie do gárłá Od Duninowá nurt ftráciłá blifko Y fwe przezwifko. *KlonFlis* G.

b. *O ruchu statku: płynąć* (1) : Currere in mari naves velociter eunt dicuntur, Wieść fie/ Mknąć/ Płáwić fie. *Mącz* 73d.

2. *Uciekać; szybko odjeżdżać; perfugere, ruere in fugam Mącz* (7) : Perfugio, Mknę/ Skokiem vciekam. *Mącz* 138d, 138d, 361c.

mknąć od kogo dokąd (1): [łupieżca] co iák wilk ftráconą Owcę porwáwłzy fkory/ Od páłterzá mknie/ w pułtołtráłzne bory. *GrabowSet* E2.

mknąć z czym (1): Mułyc [czart] náżekayącz biedać [!] Co nadaley zreyeftzi mknąć *RejKup* f7.

Zwrot: »mknąć precz« (2): Corripio me hinc, Ya ztąd mknę precz. *Mącz* 346b; Ná tárgu [złodziej bydlá] nieznaíomym towáru odbywa; Ceni ná póły dáρμο/ á wziáwłzy ísćiznę Mknie precz *KlonWor* 19.

3. *Wrzucać, wciagać szybkim ruchem* [do czego co] (1) : Ná lewo záfię vyżrzyłz w brzegu dżiurę/ Co nią wypija wiłá gnuśną Bzurę/ Iák więc wielki fmok máłego wężyká Mknie do piwniká. *KlonFlis* F4v.

4. *Porywać z sobą* [skąd] (1) :

W porównaniu (1): Smierć niezna złotá/ y drogiéy purpury/ Mknie po iednému/ iáko z koycá kury. *KochFr* 14.

*** [Bez wystarczającego kontekstu: Mknę/ Mkniefz/ Mknie. Mkniemy/ Mkniecie/ Mkną. Mkniewá/ Mknietá. *StatorGramm* I2.]

Synonimy: **1.** bieżeć, ciągnąć, jechać, kwapić się, lecieć, pędzić, pośpieszać, wieźć się; **a.** ciec, płynąć; **2.** uciekać.

Formacje współrdzenne: *domknąć się, mknąć się, napomknąć, odemknąć, odemknąć się, omknąć, podemknąć, podemknąć się, pomknąć, pomknąć się, przemknąć, przemknąć się, przymknąć, przymknąć się, umknąć, umknąć się, wemknąć, wemknąć się, wymknąć, wymknąć się, zamknąć, zamknąć się, zemknąć, zemknąć się; mykać, mykać się, naomykać, napomykać, napomykać się, odmykać, omykać, podmykać, podmykać się, pomykać, pomykać się, pozamykać, przemykać, przemykać się, przymykać, przymykać się, rozmykać, smykać się, spomykać, umykać, umykać się, wmykać, wmykać się, wymykać, wymykać się, wysmykać się, zamykać, zamykać się, zmykać; umyknąć się; przesmykować się.*

Cf **MKŁY, MKNAĆY, MKNIENIE**

TZ